

Ego Roland, S. Mariæ in Porticu Diac. Card.
Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Tullian. Diac. Card.
Ego Rad. S. Georgii ad velum aureum Diac. Card.
Dat. Veronæ per manum Moyfi Lateranen. Canonici,
Viceagentis Cancellariæ, 7. Kalendas Aprilis, Indi-
cione quinta, Incarnationis Dominicæ Anno 1187. Pontifi-
catus verò D. Urbani Papæ III. Anno Secundo.

GREGORIVS OCTAVVS PONT. CLXXV.
ANNO DOMINI MCLXXXVII.

Gregorius VIII. beneventanus, Albertus antea di-
ctus, Sertorii à Mora, alias Spanadronis filius, Mo-
nachus Ordinis S. Benedicti, Vigésimus Papa Regnicola,
Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina, Creatus
Ferrariæ 13. Kalend. & coronatus 8. Kalend. Novembris
1187. Sedit mensum unum, dies 17. non creavit Cardi-
nales. Obiit Pisis 18. Kalend. Januarii 1187. & in Cathedra
Ecclesiæ Pisana sepultus est. Vacavit sedes dies 20.

I. Indiçtio belli, & Cruciatæ pro recuperatione
Terræ Sanctæ Hierusalem, cum indultis, &
Indulgentiis pro Cruce signatis ad illud pro-
ficiscentibus. Et cum præcepto jejunii hac de
causa servandi.

*Simile Bellum indixit Urban. II. & seq. anno sub
Celestino I. liberata fuit Hierusalem Anno 1099.
Et cum Saladinus Paganorum Dux hoc anno 1187.
eam expugnasset, sapius tentata fuit postea eius
recuperatio, ut hic legitur, & in const. 12. Innoc. 3.
Ad liberandam.*

Prout antea de ejus defensione egerat Eugenius 3. hic
sup. in ejus const. 3. Quantum, pag. 58. Et tandem pro
ejus recuperatione generale Concilium Viennense
convocavit Clemens V. inf. in ejus const. 1. Regnans.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus ad quas
litera ista pervenerint, Salutem & Apostolicam benedi-
ctionem.

§. 1. Uditæ tremendi severitate Judicii quod
super terram Hierusalem divina manus
exercuit, tanto sumus Nos & fratres
nostrî horrore cõfusi, tantisque afflicti
doloribus, ut non facile nobis occurreret, quid agere,
aut quid facere deberemus, nisi quod Psalmista deplorat,
Bullar. Mag. Tom. I.

Edita A. D.
1187.

Exordium
Hierusalem
lacrymosa
reconferet.

& dicit: Deus venerunt gentes in hæreditatem tuam,
inquinaverunt templum sanctum tuum, posuerunt
Hierusalem in pomorum custodiam, catnes Sanctorum
tuorû bestiis terræ, & escas volatilibus cæli, &c. Ex oc-
casionem quippe dissensionis, quæ malitia hominum ex
suggestione diaboli facta est nuper in terra, accessit Sa-
ladinus cum multitudine armatorum ad partes illas, &
occurrētibus eis Rege, & Episcopis, Templariis, & Hof-
pitalariis, Baronibus ac multis cum populo terræ, & Cru-
ce Dominica (per quam ex memoria & fide passionis
Christi qui pependit, & genus humanum redemit, cer-
tum solebat esse tutamen, & contra Paganorum incur-
sus desiderata defensio) facta congressione inter eos, &
superata parte nostrorum, capta est Crux Dominica, tru-
cidati Episcopi, captus est Rex, & universi ferè aut occisi
gladio, aut hostilibus manibus deprehensi, ita ut paucissi-
mi per fugam dicantur elapsi, ipsi quoque Templarii, & Hof-
pitalarii in ejus oculis decollati. Superato autè exerci-
tu, qualiter subsequenter invaserint & rapuerint univer-
sa, ita ut non nisi pauca loca remansisse dicantur quæ in
eorum non advenerint potestatem, non credimus nostris
litteris explicandû. Nos autem licet cum Propheta dicere
habeamus: Quis det capiti meo aquam, & oculis meis
fontem lachrymarum, & plorabo nocte ac die interfes-
tos populi mei; non tamen aded nos dejicere debemus,
ut in dissensionem decidamus, & credamus Deum ita po-
pulo suo iratum, ut quod communium faciente multitu-
dine peccatorum fieri permisit iratus, non citò per mise-
ricordiam pœnitentia placatus alleviet, & post lacryma-
tionem & fletum, exultationem inducat. Quisquis sanè
in tanta lugendi materia si non corpore, saltem corde nõ
lugeat, non tantum fidei Christianæ (quæ cum omnibus
dolentibus docet esse dolendum) sed ipsius & humani-
tatis nostræ oblitus, cum ex ipsa periculi magnitudine,
ac feritate barbarica, Christianorum sanguinem sitiente,
ac totam suam in hoc apponente virtutem, ut prophana-
re sancta, & titulum Dei valeant auferre de terra, quod
nos tacemus, discretus quisque valeat æstimare. Sanè cû
Prophetæ toto prius studio laboraverunt, postmodum
Apostoli & sequaces eorum, ut divinus cultus esset in
terra illa, & ad omnia climata Mundi ex ea deflueret,
imò quod maximum & ineffabile est, Deus qui voluit in-
carnari, per quem facta sunt universa, per ineffabilem sapientiam,
& incõprehensibilem misericordiam suam, per in-
firmi- tatem carnis, esuriam, sitim, crucem, & mortem, &
resurrectionem, salutem nostram ibi voluit operari, juxta
quod dicitur: Qui operatus est salutem in medio terræ;
per seipsum ad hoc dignatus est laborare, nec lingua di-
cere, nec sensus cogitare potest, quantum nobis, & univer-
so dolendum sit populo Christiano, quod id nunc per-
pessa est terra illa, quod sub veteri populo legitur petu-
luisse. Nos autem credere non debemus, quod ex injustitia
Judicis ferietis, sed ex iniquitate potius populi delin-
quentis, ista promoverunt, cum legamus, quod quando
populus cõvertebatur ad Dominum, persequeretur unus
mille, & duo fugabant decem millia; imò ipso populo
quiescente, exercitum Sennacherib Angelica manu
consumptum. Sed terra illa devoravit habitatores suos,
nec diu habere quietum statum, nec transgressores legis
divinæ potuit retinere, doctrinam & exemplum tribuens
illis, qui ad cælestem Hierusalem intenderent, quod non
possunt ad eam nisi per exercitium boni operis, & per
tentationes pluriimas pervenire. Potuerunt aut ista teneri
jampridem, quando Arroasia & alia terra in potestatem
transiit Paganorum, & fuisset benè provisum, si populus
qui remansit ad pœnitentiam rediisset, & Deum quem
prævaricatione offenderat, conversione placasset. Nec
enim subito venit ira ejus, sed & ultionem differt, &
tempus tribuit pœnitenti: tandem verò qui in miseri-
cordia judicium non amittit, vindictam suam ad pœnam
transgredientium & cautelam salvandorum exercet.

§. 2. Porro nos, qui in tanta terræ illius contritione,
non solum peccatum habitatorum illius, sed & nostrum,
& totius populi Christiani debemus attendere, ac veteri,
ne quod reliquum est illius terræ depereat, & in alias
etiam potestas eorum desæviat regiones, cum ex omni-
bus partibus inter Reges, & Principes, Civitates
&

Horiatur
Christi fide-
les ad pœni-
tam vitam
& ad recu-
perationem
Terræ Sanctæ.

& Civitates dissensiones audiamus & scandala, & lugere cum Propheta, & dicere valeamus: Non est veritas, ne est scientia Dei in terra, mendacium, homicidium, & adulterium inundarunt, & sanguis sanguinem tetigit. Unde hoc universis & cogitandum imminet & agendum, ut peccata nostra castigatiōe voluntaria emendantes, per poenitentiam & opera pietatis convertamur ad Dominum Deum nostrā, & in nobis primò quod male gessimus emendemus; deinde feritatem & malitiam hostium attendamus, & quod illi contra Deum attentare non timeant, nos pro Deo agere nullatenus hēsitemus. Cogitate itaque filii, qualiter in hunc mundum venistis, & qualiter exituri estis, & qualiter transeant universa, & patiter transeatis & vos, ac poenitendi, ac benedigendi tempus quantum spectat ad vos, cum gratiarum actione recipite, & date vestra, date post vos ipsos, quia non estis ex vobis, nec quicquam à vobis habetis, qui nec pulicem unum potestis facere super terram. Nec dicimus dimitte, sed prēmittite in caeleste horreum quæ habetis, & deponite apud eum, apud quem ærugo ea nō demolitur, aut timea, nec fures effodiunt, & furantur, laborantes ad recuperationē Terræ illius in qua pro salute nostra veritas de terra orta est, & sustinere pro nobis Crucis paribulum non desepit, & nolite ad lucrum, vel gloriam temporale attendere, sed voluntatem Dei, qui pro fratribus animas in se ipso docuit esse ponendas, & ei vestras commendate divitias, quas sive volentes, sive nolentes, nescitis tandem quibus hæredibus sitis relaturi. Non est equidem novum, quod terra illa iudicio divino percutitur, sed nec insolitum ut flagellata, & castigata, misericordiam consequatur. Poterat Dominus quidem sola eam voluntate servare, sed non habemus ei dicere cur ita fecerit, voluit enim forsitan experiri, & in notitiam ducere aliorum, si quis sit intelligens, aut requirens Deum, qui oblatum sibi poenitentia tempus hilariter amplectatur, & animā ponendo pro fratribus, consumetur in brevi, & compleat tempora multa. Attendite qualiter Machabæi zelo divinæ legis accensi pro fratribus liberandis extrema quæque pericula sunt experti, & non solum subltantias, sed & personas pro fratre docuerint salute ponendas, & hortantes se ipsos, atque dicentes: Accingimini, & estote filii potētis, quoniā melius est nobis mori in bello, quā videre mala gentis nostræ, & sanctorum. Et quidem illi sub una constituti lege fuerunt, vos per incarnationem Domini nostri JESU-CHRISTI ad lucem veritatis adducti, & multis exemplis instructi Sanctorum, sine trepidatione aliqua faciatis, & non timeatis dare terrena, & pauca, & breviter duratura, quibus illa bona promissa sunt, & reposita, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendunt, & de quibus dicit Apostolus, quod non sunt condignæ passionibus hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

§. 3. Eis autem, qui corde contrito, & humiliato spiritu, itineris hujus laborem assumpserint, & in poenitentia peccatorum, & fide recta decesserint, plenam suorum criminum indulgentiam, & vitam pollicemur æternam. Sive supervixerint, sive mortui fuerint, de omnibus peccatis suis, de quibus rectam confessionem fecerint, impositæ satisfactionis relaxationem, de Omnipotentis Dei misericordia, & Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate & nostra, se noverint habituros.

§. 4. Bona quoque ipsorum, ex quo Crucem acceperint, cum suis familiis, sub S.R.E. necnon & Archiepiscoporum, & Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ Dei, protectione consistant.

§. 5. Et nullam de his, quæ in susceptione Crucis quiete possederunt, donec de ipsorum reditu, vel obitu certissime cognoscatur, sustineant quæstionem, sed bonæ eorum integra interitū maneat, & quieta.

§. 6. Ad dandas quoque usuras, si tenentur alicui, non cogantur.

§. 7. Nec cant in vestibus pretiosis, & cum canibus, sive avibus, aut aliis, quæ ostentationi potius, & lasciviz, quam necessariis videantur usibus deservire, sed in modesto apparatu, & habitu, in quo poenitentiam potius agere, quā inanem affectare gloriam videantur.

Dat. Ferrariæ 4. Kal. Novemb. Indictione 6.

Indulgentias illis largiuntur.

Enimque bona, & familias sub protectione Sedis Apostolicæ accipiunt. Litibus receptis Cruce vexari prohibet.

Vestibus ostentationem, & lasciviam vestiant. Dat. P. An. 1187. die 28. Octob.

Sequitur indictio jejuniis servandi ad placandam Dei iram, pro recuperatione Hierusalem.

GREGORIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI: UNIVERSIS CHRISTI FIDELIBUS AD QUOS LITTE RÆ PERVENIERINT, SALUTEM, & APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Nunciam melius superni Judicis ira placatur, quā si nequæ ex mandato ipsius carnalia in vobis desideria extinguuntur.

§. 1. Proinde quia Hierosolymitana terre discrimen, quod fructibus Saracenis nuper evenit, & peccato maxime habitatorum terre, & totius populi Christiani accidisse non dubitamus. Nos de fratrum nostrorum communi consilio, multis Episcopis approbantibus, statuimus, ut omnes usque ad quinquennium, saltim per omnes sextas ferias in Quadragesimali jejurent.

§. 2. Et Missæ cantanda fuerit, ad Nonam cantetur, quod ab Adventu Domini usque ad Natale Domini statuimus observandum.

§. 3. Fetiæ verò quæ in Sabbato, omnes indifferentes, qui bene valent, abstineant.

§. 4. Nos autem fratres nostri, in secunda quoque Fetiâ, nobis & fratribus nostris usum carnis interdiximus, nisi forte aut in diebus, aut magna solemnitas, vel alia evidens causa impeditur.

§. 5. Spectet quod sic vobis ignoscet Dominus, & relinquet peccata benedictionem.

§. 6. Hoc igitur adeo statuimus observandum, ut quicumque transgressor extiterit, quasi prævaricator Quadragesimalis jejunii habeatur.

Dat. Ferrariæ, 4. Kal. Novemb.

CLEMENS TERTIUS PONT. CLXXVI. ANNO DOMINI MCLXXXVIII.

Clemens III. Romanus, de Familia Regionis Pineæ, quæ Scholasticus vocabatur, Patre Joanne, Paulus antea vocatus, Episcopus Cardinalis Prænæstinus. Creatus Pifis in Cathedrali Ecclesia 8. Idus Januarii, die Epiphaniæ, & sequenti die coronatus, anno 1188. Sedit annos 3. menses 2. dies 20. Creavit Cardinales 22. Obiit Romæ 8. Kalendas Aprilis 1191. Sepultus in Basilica Constantiniana ante Chorum antiquum Canonicorum. Vacavit Sedes dies tres.

COELE

Exordium.

Indictio jejuniis qualibus sexta feria ad quinquennium.

Missæ decantanda ad Nonam ab Adventu usque ad Natale Domini.

Abstinentia à carnibus Feria 4. & Sabbato.

Et etiam Feria 4. pro ipso Papa, & Cardinalibus.

Ad placandam Dei iram.

Transgressor d. jejunii dicitur prævaricator jejunii quadragesimalis. Dat. P. A. 1187. die 28. Octob.